Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Nr projektu POWR.03.05.00-00-A060/21-00

INFORMATOR DLA STUDENTÓW I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Uczelnia Społeczno-Medyczna bez Barier

WARSZAWA 2022

Spis treści:

1. Działania Uczelni na rzecz osób z niepełnosprawnościami:
    A. Pełnomocnik Rektora ds. osób z niepełnosprawnościami,
    B. Regulamin przyznawania wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami
    C. Umowa o dofinansowanie Projektu Uczelnia Społeczno-Medyczna bez barier, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zawarta pomiędzy Narodowym Centrum Badań i Rozwoju a Uczelnią.
    D. Zespół do spraw procedur wspierania osób z niepełnosprawnościami
2. Omówienie wybranych form wsparcia Uczelni dla studentów z niepełnosprawnościami, z uwzględnieniem wprowadzanych obecnie usprawnień
    A. Stypendium dla osób z niepełnosprawnościami
    B. Racjonalne dostosowanie procesu kształcenia
    C. Asystent dydaktyczny dla osoby z niepełnosprawnością
    D. Wsparcie dla osób z niepełnosprawnością wzroku
    E. Pracownia Biblioteki Książki Mówionej
    F. Wsparcie dla osób z niepełnosprawnością słuchu
    G. Dostępność Uczelni do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchu
    H. Wsparcie psychologiczne, medyczne i prawne dla potrzeb osób z niepełnosprawnościami
    I. Program ERASMUS+

1. **DZIAŁANIA UCZELNI SPOŁECZNO-MEDYCZNEJ W WARSZAWIE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI**:

A. W Uczelni Społeczno-Medycznej w Warszawie działa **Pełnomocnik Rektora ds. osób z niepełnosprawnościami**.

Funkcje ta została utworzona zarządzeniem Rektora Nr 4/2020 z dnia 20 stycznia 2020 r. w sprawie powołania na stanowisko Pełnomocnika Rektora ds. osób z niepełnosprawnościami i pełni ją dr Sabina Janik. Do zadań Pełnomocnika Rektora ds. osób z niepełnosprawnościami należy:

1) reprezentowanie interesów osób z niepełnosprawnościami w Uczelni;
2) podejmowane działań mających na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnościami warunków do pełnego uczestniczenia w procesie kształcenia w Uczelni;
3) pełnienie dyżurów dla studentów z niepełnosprawnościami;
4) podejmowanie inicjatyw mających na celu aktywizację studentów z niepełnosprawnościami;
5) sprawowanie nadzoru nad działaniami Uczelni na rzecz wspierania studentów z niepełnosprawnościami w procesie kształcenia oraz dostosowania infrastruktury dydaktycznej Uczelni do potrzeb tych osób;
6) reprezentowanie Uczelni we wszystkich sprawach dotyczących ww. zadań określonych w pkt 1-5.

B. W Uczeni obowiązuje **Regulamin przyznawania wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami**.

Regulamin został wprowadzony zarządzeniem Rektora Uczelni Społeczno-Medycznej w Warszawie z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie Regulaminu przyznawania wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami w Uczelni Społeczno-Medycznej w Warszawie. Regulamin ten w § 8 określa szereg form wsparcia dla studentów z niepełnosprawnościami, w szczególności:

1) organizowanie zajęć uzupełniających z przedmiotów przewidzianych w programie studiów;
2) organizowanie zajęć sportowych, w tym zajęć wychowania fizycznego dostosowanych do rodzaju niepełnosprawności studentów;

3) udzielanie porad psychologicznych, medycznych i prawnych, organizowanych przez Centrum Wsparcia i Pomocy Studentom Uczelni;
4) zakup sprzętu technicznego (urządzenia wspomagające słuch, wzrok, itp.), dostosowanego do różnych rodzajów dysfunkcji, w celu udostępniania tego sprzętu studentom niepełnosprawnym, wykorzystywanego jako pomoc tym osobom w procesie kształcenia na terenie Uczelni oraz poza Uczelnią (na zasadzie wypożyczenia), w szczególności:
    a) podczas zajęć dydaktycznych i egzaminów,
    b) w czasie samokształcenia;
5) zakup sprzętu komputerowego wraz ze specjalistycznym oprogramowaniem oraz urządzeniami peryferyjnymi w celu umożliwienia lub ułatwienia nauki studentom niepełnosprawnym;
6) wyposażenie Uczelni w środki technologiczne wspomagające nauczanie studentów niepełnosprawnych (np. powiększalniki ekranowe, powiększalniki komputerowe, notebooki wyposażone w oprogramowanie powiększające i czytające, lupy elektroniczne z wbudowanymi oraz zewnętrznymi kamerami, dyktafony, odtwarzacze mp3) oraz inne pomoce dydaktyczne (np. tablice interaktywne wraz z odpowiednim oprogramowaniem, rzutniki multimedialne, itp.);
7) zakup materiałów dydaktycznych do Biblioteki Uczelni w wersji uwzględniającej potrzeby osób niepełnosprawnych (np. w wersji mówionej, brajlowskiej, druk w powiększonej czcionce, itp.);
8) dostosowanie Biblioteki Uczelni do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym wyposażenie stanowisk pracy i komputerów do potrzeb osób niedowidzących i niewidomych;
9) przygotowywanie materiałów wykorzystywanych podczas zajęć dydaktycznych oraz egzaminów i innych form weryfikacji efektów kształcenia w formie dostosowanej do potrzeb i możliwości studentów niepełnosprawnych;
10) zatrudnienie asystentów osób niepełnosprawnych (np. osób sporządzających notatki dla studentów niepełnosprawnych w trakcie zajęć dydaktycznych, tłumaczy języka migowego);

11) organizowanie przez Biuro Karier Uczelni we współpracy z Biurem Pełnomocnika Rektora ds. osób z niepełnosprawnościami szkoleń i warsztatów:
    a) dla studentów niepełnosprawnych – mających na celu poprawę ich umiejętności psychospołecznych i aktywizację zawodową,
    b) dla pracowników Uczelni – mających na celu zdobycie nowych umiejętności niezbędnych w pracy z osobami niepełnosprawnymi;
    c) dla pracowników Uczelni i studentów pełnosprawnych – mających na celu podniesienie ich świadomości związanej w niepełnosprawnością i obecnością osób niepełnosprawnych w społeczności Uczelni;
12) likwidację barier architektonicznych, dostosowanie sal wykładowych i urządzeń transportu bliskiego na terenie Uczelni do potrzeb osób niepełnosprawnych;
13) finansowanie innych projektów mających na celu stworzenie studentom niepełnosprawnym warunków do pełnego uczestnictwa w procesie kształcenia na Uczelni.

C. Obecnie Uczelnia Społeczno-Medyczna w Warszawie realizuje **umowę POWR.03.05.00-00-A060/21-00 o dofinansowanie Projektu Uczelnia Społeczno-Medyczna bez barier, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, zawartą w dniu 22 grudnia 2021 r. pomiędzy Narodowym Centrum Badań i Rozwoju a Uczelnią.**

D. Zarządzeniem Rektora Nr 1/2022 z dnia 28 stycznia 2022 r. został powołany w Uczelni 5-osobowy **Zespół do spraw procedur wspierania osób z niepełnosprawnościami**, do którego zadań należy:
    1) przeprowadzanie analiz wewnętrznych procedur obowiązujących w Uczelni pod kątem dostępności Uczelni dla osób z niepełnosprawnościami;
    2) przeprowadzenie analiz dotychczasowych zadań Pełnomocnika ds. osób
    z niepełnosprawnościami oraz wprowadzenie wymogu:

a) jego czynnego udziału we wszelkich działaniach podejmowanych w Uczelni na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
b) jego akceptacji dla wszelkich działań inwestycyjnych podejmowanych
w Uczelni,

3) przeprowadzanie analiz funkcjonowania Uczelni i jej jednostek organizacyjnych pod kątem ich dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;
4) przygotowywanie rozwiązań prawnych i organizacyjno-technicznych umożliwiających wdrożenie form wsparcia dla:
   a) studentów z niepełnosprawnościami, o których mowa w § 8 ww. Regulaminu przyznawania wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami w Uczelni Społeczno-Medycznej w Warszawie,
   b) pracowników Uczelni z niepełnosprawnościami, o których mowa w § 11 ww. Regulaminu;
5) proponowanie nowych form wsparcia dla studentów i pracowników Uczelni
z niepełnosprawnościami wraz z odpowiednimi rozwiązaniami prawnymi i organizacyjno-technicznymi umożliwiającymi ich wdrożenie;
6) opracowanie szczegółowych rozwiązań prawnych dotyczących dostosowania materiałów dydaktycznych, egzaminacyjnych oraz pism urzędowych w Uczelni do zróżnicowanych potrzeb osób z niepełnosprawnych wraz z odpowiednimi rozwiązaniami organizacyjno-technicznymi umożliwiającymi ich wdrożenie;
7) opracowanie procedury dotyczącej bezpiecznej ewakuacji osób z niepełnosprawnościami w przypadku wystąpienia zagrożenia dla życia lub zdrowia.

W wyniku prac Zespołu w Uczelni podejmowanych jest obecnie szereg działań usprawniających dotychczasowe formy wsparcia osób z niepełnosprawnościami i.

2. OMÓWIENIE WYBRANYCH FORM WSPARCIA UCZELNI DLA STUDENTÓW Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI, Z UWZGLĘDNIENIEM WPROWADZANYCH OBECNIE USPRAWNIEŃ.

Wychodząc naprzeciw potrzebom analizowanej grupy studentów, Uczelnia oferuje szereg form pomocy, m.in.:

- stypendium dla osób z niepełnosprawnościami,
- racjonalne dostosowanie procesu kształcenia,
- wsparcie asystenta dydaktycznego,
- możliwość wypożyczenia sprzętu wspomagającego osoby z niepełnosprawnością wzroku lub słuchu,
- możliwość wypożyczenia zasobów bibliotecznych w formie dostosowanej do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami,
- stanowiska komputerowe wyposażone w sprzęt wspomagający dla osób niedowidzących, niedosłyszących i z niepełnosprawnościami ruchowymi,
- wsparcie psychologiczne, medyczne i prawne w procesie studiowania oraz wsparcie rozwoju zawodowego,
- możliwość udziału w programie Erasmus+.

A. STYPENDIUM DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Stypendium to przysługuje studentom, którzy posiadają aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. O stypendium takie nie mogą się ubiegać osoby, które ukończyły już jeden kierunek studiów. Wyjątek stanowią sytuacje, gdy student kontynuuje studia po ukończeniu studiów pierwszego stopnia w celu uzyskania tytułu zawodowego magistra lub równorzędnego, jednak nie dłużej niż przez okres trzech lat albo gdy niepełnosprawność powstała w trakcie studiów bądź po uzyskaniu tytułu zawodowego. Stypendium dla osób z niepełnosprawnościami student może otrzymać wyłącznie na jednym wskazanym przez siebie kierunku studiów. Student ubiegający się o stypendium wypełnia wniosek pobrany ze strony Uczelni – zakładka *Biuro Pełnomocnika Rektora ds. Osób z Niepełnosprawnościami*, a następnie składa go razem z załącznikami w Dziekanacie Uczelni. Obowiązkowym załącznikiem do wniosku jest orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydanym przez zespół orzekający. Stypendium dla osób z niepełnosprawnościami przyznawane jest

na rok akademicki, ale na czas nie dłuższy niż do końca ważności orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

B. RACJONALNE DOSTOSOWANIE PROCESU KSZTAŁCENIA

Przysługuje każdemu studentowi z niepełnosprawnością, który otrzyma zgodę Dziekana właściwego Wydziału.

Osoby z niepełnosprawnością w ramach dostosowania procesu kształcenia mogą wnioskować m.in., o:

- zmianę sposobu uczestnictwa w zajęciach (np. poprzez odrobienie zajęć związanych z nieobecnością) lub też prawo do obecności podczas zajęć osoby wspomagającej (np. asystenta dydaktycznego),
- zmianę terminu lub miejsca zaliczenia lub egzaminu,
- zmianę organizacji sesji egzaminacyjnej,
- wydłużenie czasu trwania egzaminu lub zaliczenia (o 50%) czasu podstawowego),
- zmianę formy egzaminu lub zaliczenia (pisemna/ustna).

C. ASYSTENT DYDAKTYCZNY DLA OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

Osoby z niepełnosprawnością mają możliwość skorzystania ze wsparcia asystenta dydaktycznego, świadczącego następującą pomoc:

- asysta w przemieszczaniu się po uczelni (tzw. transport wewnętrzny),
- pomoc w sporządzaniu notatek, kserowaniu,
- pomoc w korzystaniu z zasobów bibliotecznych,
- inna pomoc (po wcześniejszym uzgodnieniu z Biurem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami).

Zakres pracy asystenta dydaktycznego obejmuje wyłącznie wsparcie procesu kształcenia. Natomiast pracownicy dydaktyczni i administracyjni USM ukończyli szkolenia w zakresie wspierania studentów z niepełnosprawnościami w procesie kształcenia.

D. WSPARCIE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ WZROKU

- **Stanowiska komputerowe dla osób z niepełnosprawnością wzroku**

Osoby z niepełnosprawnością wzroku mogą skorzystać ze stanowisk komputerowych wyposażonych w skaner, a także specjalistyczne oprogramowanie typu screenreader i oprogramowanie powiększające, które umożliwią samodzielną pracę zarówno osobom niewidomym, jak i słabowidzącym. Skaner wraz z oprogramowaniem OCR – rozpoznającym tekst umożliwia przetworzenie książek z biblioteki do postaci odczytywanej przez „mówiący komputer" Ponadto w Bibliotece Uczelni znajdują się powiększalniki pomagające czytać osobom o bardzo ograniczonym widzeniu. Sprzęt ten umożliwia samodzielne i bieżące korzystanie z zasobów bibliotecznych. Stanowiska takie znajdują się również w niektórych salach dydaktycznych.

- **Uczelniana Biblioteka Cyfrowa**

  W ramach projektu Uczelnia bez Barier, Uczelnia realizuje we współpracy z Biblioteką Narodową w Warszawie, Biblioteką Cyfrową Uniwersytetu Warszawskiego zadanie w celu zapewnienia dostępu do zbiorów książek i podręczników akademickich już wcześniej przetworzonych i zaadoptowanych do postaci cyfrowej możliwej do odczytu mową syntetyczną. Uczelniana Biblioteka Cyfrowa to platforma internetowa, z której można pobierać zaadoptowane książki w dowolnym miejscu. Ponieważ prawo autorskie zezwala na przetwarzanie i udostępnianie utworów nim objętych jedynie osobom z niepełnosprawnością (tzw. dozwolony użytek dla dobra osób niepełnosprawnych), student/pracownik może skorzystać z zasobów Uczelnianej Biblioteki Cyfrowej jedynie po zarejestrowaniu. Po rejestracji można korzystać z Uczelnianej Biblioteki Cyfrowej przy pomocy dowolnego komputera podłączonego do Internetu.

E. PRACOWNIA BIBLIOTEKI KSIĄŻKI MÓWIONEJ

Uczelnia oferuje studentom z niepełnosprawnościami:

1) stanowiska komputerowe, przystosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku, wyposażone w oprogramowanie powiększające i udźwiękawiające środowisko Windows,
2) oprogramowanie rozpoznające skanowany tekst,

3) wysokiej jakości skaner formatu A3,
4) wysokiej jakości drukarkę brajlowską (o wydajności ponad 100 stron na godzinę),
5) powiększalnik (powiększający do 72 razy i posiadający wiele dodatkowych funkcji),
6) wysokiej jakości notatnik brajlowski wyposażony w brajlowskie oprogramowanie.

- **Wypożyczalnia przy Pracowni Biblioteki Książki Mówionej**
  Uczelnia oferuje studentom z niepełnosprawnościami odtwarzacze książek w formacie DAISY, audio oraz plików tekstowych.

F. WSPARCIE DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ SŁUCHU

- **Wypożyczalnia sprzętu FM**
  System FM jest przenośnym urządzeniem kompatybilnym z aparatami słuchowymi różnego typu, który dodatkowo wspomaga słyszenie. Można użyć go na wykładach, ćwiczeniach lub innych zajęciach związanych ze studiami. Osoby z niepełnosprawnością słuchu mogą wypożyczyć taki sprzęt na okres semestru z możliwością jego przedłużenia.

G. DOSTĘPNOŚĆ UCZELNI DO POTRZEB OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ RUCHU

Większość obiektów w tym budynków dydaktycznych jest obecnie dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchu. Swobodny dostęp dla osób poruszających się na wózkach lub o kulach zagwarantowano przy użyciu platform przychodowych, wind lub podnośników w obiektach.

H. WSPARCIE PSYCHOLOGICZNE, MEDYCZNE I PRAWNE DLA POTRZEB OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

W zarządzeniu Rektora Nr 7/2022 z dnia 3 sierpnia 2022 r. w sprawie Regulaminu Centrum Wsparcia i Pomocy Studentom Uczelni Społeczno-Medycznej w Warszawie uregulowano zasady i tryb udzielania studentom Uczelni konsultacji obejmujących porady psychologiczne, medyczne i prawne. Celem tych porad jest rozwiązywanie doraźnych problemów studentów Uczelni

– psychologicznych, medycznych i prawnych, wymagających niezwłocznie profesjonalnego wsparcia. Pierwszeństwo w korzystaniu z porad przysługuje studentom z niepełnosprawnościami posiadającym orzeczenie właściwego organu potwierdzające stopień niepełnosprawności lub inny dokument równoważny. Pełnomocnik Rektora ds. osób z niepełnosprawnościami prowadzi ewidencję porad udzielonych studentom z niepełnosprawnościami.

Studenci zainteresowani skorzystaniem z porady psychologicznej, medycznej lub prawnej kontaktują się z Centrum Wsparcia telefonicznie na numer telefonu podany na stronie internetowej Uczelni w zakładce *Dla studentów* w folderze *Centrum Wsparcia i Pomocy Studentom* lub poprzez wypełnienie formularza internetowego dostępnego w ww. folderze.

Porady psychologiczne, medyczne lub prawne odbywają się w wyznaczonym dniu tygodnia i o wyznaczonej godzinie, które są podane na stronie internetowej Uczelni w ww. folderze. W razie jednak zaistnienia potrzeby niezwłocznej konsultacji, porada psychologiczna, medyczna lub prawna może odbyć się również w innym dniu niż dzień tygodnia wyznaczony na dany rodzaj porady.

Porady, w zależności od potrzeb i możliwości, są przeprowadzane:

1) w formie stacjonarnej w siedzibie Uczelni;
2) w formie zdalnej z wykorzystaniem internetowych programów i aplikacji;
3) w formie rozmowy telefonicznej (teleporada).

Porady są prowadzone przez nauczycieli akademickich Uczelni, będących specjalistami i praktykami w danej dziedzinie.

I. PROGRAM ERASMUS+

Program Erasmus+ stwarza okazję wszystkim studentom i pracownikom Uczelni uczestnictwa w wyjazdach studyjnych i studiach w uczelniach za granicą przy zapewnionym stypendium.

Student z orzeczeniem o niepełnosprawności ma dodatkowo prawo ubiegać się o dofinansowanie związane z niepełnosprawnością, np. leków, podróży osoby towarzyszącej, kosztów specjalnych materiałów do nauki, pokrycie specjalnego ubezpieczenia, itp. Należy w tym celu złożyć odpowiedni wniosek do działającego w Uczelni Biura Erasmus+.